

Na tropie **TADEUSZA**
KOŚCIUSZKI
w Solurze

Właścicielem notesu jest:

Imię:

Nazwisko:

Wiek:

Kolor oczu:

Ulubione miejsce na Ziemi:

Przyjaciele:

Ulubiony miesiąc:

Ulubiona potrawa:

Wydawca:

Badamy / Chronimy / Popularyzujemy
polskie dziedzictwo kulturowe za granicą

Znajdź nas: www.polonika.pl

Opracowanie merytoryczne:
Magda Gutowska, Radek Pawłowski

Instytucja nadzorująca:

Opracowanie graficzne i druk:
Design Partners (designpartners.pl)

Copyright: Instytut POLONIKA 2021

Redakcja: Renata Gajowiak

Materiał ilustracyjny i zdjęcia:

Instytut Polonika, Muzeum Tadeusza Kościuszki
w Solurze, wolna domena.

Co to jest polonik?

Polskie zabytki można oglądać na całym świecie, bo Polacy mieszkali, pracowali i tworzyli w wielu miejscach, zostawiając po sobie mnóstwo ciekawych budowli, dokumentów, pamiątek...

To są właśnie poloniki.

Co to jest zabytek?

To dzieło człowieka. Stara i cenna rzecz lub budowla. Cenna nie tylko dlatego, że dużo kosztuje, lecz także ze względu na to, że jest niezwykła, wyjątkowa, dzięki niej możemy wiele dowiedzieć się o minionych czasach. **To pamiątka przeszłości**, którą chronimy, aby kolejne pokolenia ją zobaczyły i poznały. Coś, co widzieli Twoi dziadkowie, rodzice i co Ty dzisiaj podziwiasz.

ADAM
WICKIEWICZ

Tadeusz Kościuszko

czyli **Andrzej Tadeusz Bonawentura Kościuszko herbu Roch**, to bohater kilku narodów. Był patriotą, znakomitym przywódcą wojskowym, m.in. Najwyższym Naczelnikiem Siły Zbrojnej Narodowej, generałem polskiej i amerykańskiej armii. Bardzo ważne dla niego były wolność i tolerancja.

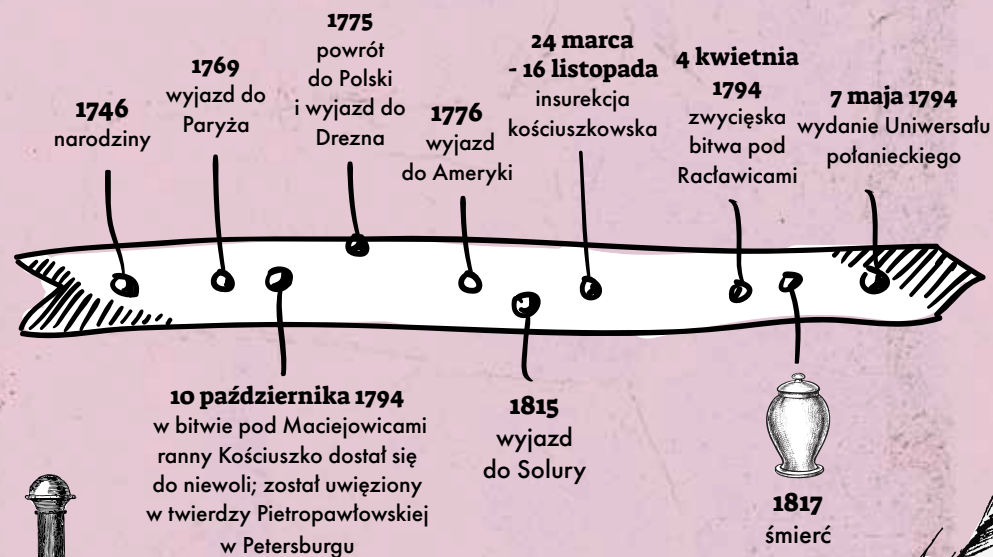
Urodził się **4 lutego 1746 roku** w Mereczowszczyźnie (obecnie na Białorusi), zmarł **15 października 1817 roku** w Solurze w Szwajcarii. Wiele podróżował. Był w Dreźnie, Paryżu, Filadelfii, aż dotarł do Solury. Uczył się historii, prawa, filozofii, ekonomii, arytmetyki, geometrii, miernictwa. Znał też łacinę, język francuski i niemiecki.

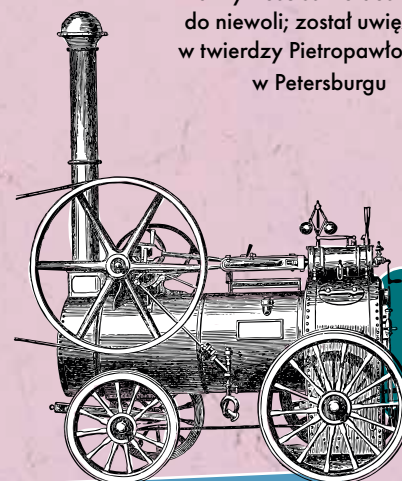
PRZYSIĘGA TADEUSZA KOŚCIUSZKI NA RYNKU W KRAKOWIE 24 MARCA 1794 r., W. KOSSAK,

ZE ZBIORÓW MUZEUM W SOLURZE

Najważniejsze wydarzenia z życia T. Kościuszki

Ciekawostki ze świata...

1769 – James Watt opatentował swoją maszynę parową.

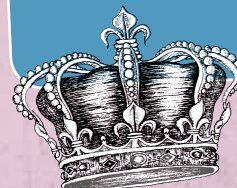

1775 – Pierwsze użycie atramentu sympatycznego w szpiegostwie.

1776 – Maurycy Beniowski został obwołany przez tubylców **królem Madagaskaru**.

1794 – w Paryżu założono Conservatoire National des Arts et Métiers, najstarsze na świecie muzeum historii techniki.

1827 - We Lwowie powstał Zakład Narodowy im. Ossolińskich (Ossolineum).

1815 – w Szwajcarii powstała pierwsza na świecie fabryka serów.

SOLURA*

* Inna nazwa
tego miasta
to **Solothurn**

to miasto w północno-zachodniej
Szwajcarii. Od 1815 do 1817 roku
mieszkał w nim Tadeusz Kościuszko.

Znajdziesz tutaj:

barokowy **budynek
zbrojowni**, w którym
obecnie jest Muzeum
Starego Arsenалу.

barokową **katedrę św. Ursusa
i św. Wiktora**, gdzie są ich relikwie.
Relikwie to szczątki ciał świętych lub
przedmioty z nimi związane. Relikwią
może być np. gwóźdź z krzyża.

Twoje zadanie:

Napisz, co jest charakterystycznego
w miejscowości, w której mieszkasz.
Podaj najważniejszy dla Ciebie zabytek.

barokowy **kościół Jezuitów**. Tutaj, w kaplicy św. Stanisława Kostki
spoczywała trumna z ciałem T. Kościuszki. Jego uroczysty pogrzeb odbył
się 19 października 1817 roku w katedrze św. Ursusa i św. Wiktora.
Wiosną 1818 roku, po uzyskaniu zgody cara rosyjskiego, ciało Generała
zostało przewiezione – najpierw wozem, potem statkiem po Dunaju –
do Krakowa pod eskortą Zeltnerów i księcia Antoniego Jabłonowskiego.
Trumna z ciałem T. Kościuszki 23 czerwca 1818 roku została złożona
w **podziemiach katedry wawelskiej** pomiędzy królem Janem III
Sobieskim a księciem Józefem Poniatowskim.

Karta pocztowa
Hotel pod Koroną w Solurze,
 w którym T. Kościuszko zatrzymał się
 z 8/9 maja 1815 roku, w drodze na spotkanie
 z carem Aleksandrem I.

Tablica na domu Kościuszki w Solurze, obecnie
 Muzeum im. T. Kościuszki, ufundowana w 1865 r.
 przez powstańców styczniowych. Marmuro-
 wa tablica została wmurowana na fasadzie,
 pod oknem dawnego mieszkania Generała.
 Jej górę zdobi wizerunek Kościuszki (profiem),
 u dołu są trzy emblematy dawnej Rzeczpospo-
 litej (Orzeł Polski, Pogoń Litewska, Anioł Rusi),
 a w środku jest napis (po łacinie): „Ku pamięci/
 Tadeusza Kościuszki/Naczelnego Wodza Polskiego,/”
 który w domu tym, dnia 15 października 1817 r.,/chwalebny
 swój żywot zakończył”.

Portret Tadeusza Kościuszki
 w podeszłym wieku,
 mal. Stefan Kozakiewicz, 1867 r.

URNA SERCA T. KOŚCIUSZKI
 w zbiorach muzeum w Solurze,
 stan obecny. To jest ta sama urna,
 która znajdowała się do 1927 roku
 w **Muzeum Narodowym**
 Polskim w Rapperswilu.

TWOJA PODRÓŻ

z Warszawy (Polska) do Solury (Szwajcaria) może potrwać:

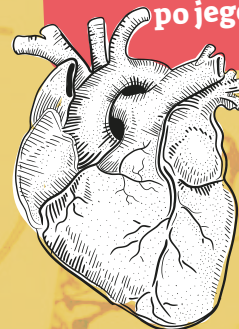
pieszo – 258 godzin,
 konno – 130 godzin,
 rowerem – 79 godzin,
 samochodem – 15 godzin,
 samolotem – 2 godziny.

A jak Ty dojechałbyś do Solury?

A co się stało z Tadeuszem Kościuszką po jego śmierci w Solurze?

Portret Emilii Zeltner, która otrzymała serce T. Kościuszki po jego śmierci

Pomnik grobowy T. Kościuszki w Zuchwilu

Sypialnia (alkowa) T. Kościuszki i łóżko, w którym zmarł.

Kaplica polska w Zuchwilu, odnowiona przez polskich żołnierzy internowanych w Szwajcarii.

LEGENDA

- TRASA CIAŁA
- TRASA SERCA
- TRASA WŁOŚCISCI

Dom Kościuszki SOLURA

Katedra św. Ursusa i św. Wiktora SOLURA

Pomnik T. Kościuszki ZUCHWIL

Kaplica Polska ZUCHWIL

Kościół Jezuitów SOLURA

Droga przez Dunaj

Wawel KRAKÓW

Varese

Vezia

Rapperswil

Katedra św. Jana WARSZAWA

Muzeum Narodowe

Zamek Królewski w Warszawie

LEGENDA O KONIU TADEUSZA KOŚCIUSZKI, zwanym „Dobrym”

Od czasu przybycia **Kościuszki** do Solury okoliczni mieszkańcy przekazywali sobie humorystyczną **anegdotę o koniu Generała**.

Pewnego razu **Tadeusz Kościuszko** poprosił swojego sługę, aby dosiadł konia i zawiózł starszemu, schorowanemu duchownemu butelkę wina. W trakcie drogi koń zatrzymywał się przy każdym napotkanym żebraku. Nie chciał jechać dalej, dopóki sługa nie podarował napotkanemu biedakowi denara. Tak przejechali całe miasto, aż sługa wydał wszystkie pieniądze, które miał przy sobie.

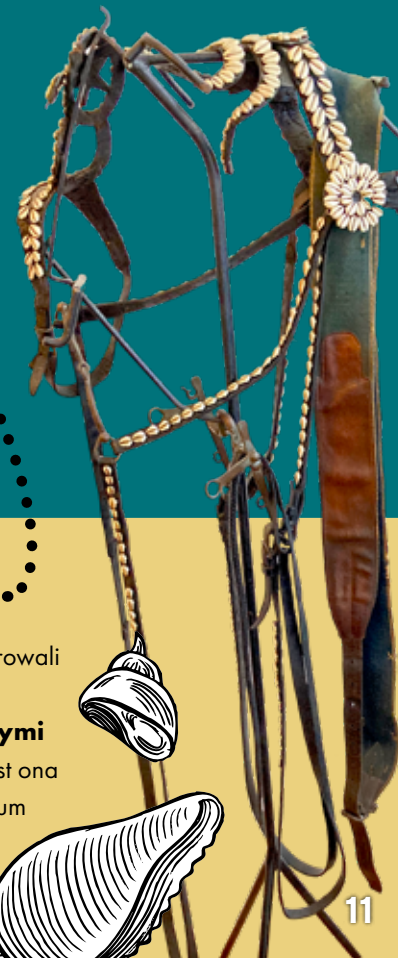
Po powrocie do mieszkania Kościuszki sługa rzekł: *Panie Generale, następnym razem, jak będę jechał na Pańskim koniu, to proszę mi podarować całą swoją sakiewkę monet.*

Koń Kościuszki bowiem był przyzwyczajony przez Naczelnika do **zatrzymywania się przed każdym napotkanym biedakiem**.

Mieszkańcy miasta w większości byli wtedy bardzo ubogimi ludźmi. Tadeusz Kościuszko słynął zaś wśród nich z wielkiej dobroci i szczodrości, ponieważ rozdawał posiadane przez siebie pieniądze.

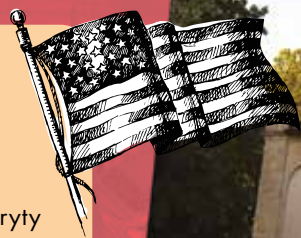
Mieszkańcy miasta obdarowali konia T. Kościuszki **uzdą przystrojoną ozdobnymi muszlami**. Do dzisiaj jest ona przechowywana w muzeum w Solurze.

ZOBACZ, GDZIE JESZCZE MOŻESZ ZNALEŹĆ PAMIĄTKI PO TADEUSZU KOŚCIUSZCE. TO TYLKO NIEKTÓRE MIEJSCA...

Tadeusz Kościuszko jest uznawany za bohatera narodowego Polski, Stanów Zjednoczonych Ameryki oraz Białorusi.

Czy wiesz, że najwyższy szczyt Australii odkryty przez Pawła Edmunda Strzeleckiego nazywa się **Góra Kościuszki**? Znajduje się ona w Parku Narodowym Kościuszki (Kosciuszko National Park).

Kaplica Morosinich w Vezii k. Lugano w Szwajcarii, gdzie było serce Naczelnika do 1895 roku. Stąd serce zostało przewiezione do Rapperswilu.

Mauzoleum Kościuszki w Rapperswilu w latach 1897-1927

Urna Kościuszki w Rapperswilu w latach 1897-1927

Pomnik T. Kościuszki w Zuchwilu, grafika z XIX w.

Wizerunek Tadeusza Kościuszki pojawił się na wielu **pieniądzach**, przykładowo:

- ▶ na banknotach o wartości **5, 10, 20, 100, 1000, 5000 marek polskich**,
- ▶ na międzywojennych banknotach o wartości **1, 2, 10, 20, 50, 100, 500 i 1000 złotych** Banku Polskiego,
- ▶ na monetach: srebrnej **10-złotowej** i złotej **200-złotowej**, które powstały w Narodowym Banku Polskim w 2017 roku. Monety te wydano z okazji 200. rocznicy śmierci Tadeusza Kościuszki.

W Chicago pomnik T. Kościuszki stoi na prestiżowej promenadzie widokowej Solidarity Drive w centrum miasta, nad jeziorem Michigan. Pomnik Tadeusza Kościuszki **w Waszyngtonie**, w parku Lafayette, został wzniesiony w 1910 roku według projektu Antoniego Popiela. Fundatorem była amerykańska Polonia – Komitet Narodowy Polski. Jest też pomnik w **Detroit**, a w Akademii Wojskowej Stanów Zjednoczonych **West Point** jest posąg oraz tablica pamiątkowa poświęcona T. Kościuszcze.

Czy wiesz, że są też:

MOSTY KOŚCIUSZKI – dwa główne mosty w Nowym Jorku
WYSPA KOŚCIUSZKI na Alasce

Sprawdź, co udało Ci się zapamiętać:

01.

Solura to:

- a** Rodzaj szwajcarskiego sera
- b** Rasa psa myśliwskiego
- c** Specjalny gatunek czekolady, który powstaje tylko z ziaren kakaowca rosnącego w fabryce czekolady
- d** Miasto w północno-zachodniej Szwajcarii

02.

Co oznacza określenie „barok”

- a** Styl m.in. w sztuce
- b** Wzgórze w okolicy szwajcarskiego miasta Solura
- c** Imię psa Tadeusza Kościuszki
- d** Rodzaj papieru używanego do pisania listów przez rodzinę królewską

03.

Tadeusz Kościuszko był:

- a** Nieoficjalnym królem Polski
- b** Światowej sławy architektem
- c** Generałem polskiej i amerykańskiej armii
- d** Właścicielem fabryki czekolady

04.

W jakim obecnie państwie znajduje się miejsce urodzenia Tadeusza Kościuszki, dawniej będące na terenie Polski?

- a** USA
- b** Litwa
- c** Białoruś
- d** Ukraina

05.

Jak nazywał się koń Tadeusza Kościuszki?

- a** Strzała
- b** Błyskawica
- c** Piorun
- d** Dobry

Poprawne odpowiedzi:
01: d; 02: a; 03: c; 04: c; 05: d